

Fotokunst. Disse syv udvalgte fotobøger frembringer sorg, kærlighedstab, skyldfølelse, barndomserindringer og fornemmelsen af en andens krop og hud.

Fotobogrevy

► [LYT TIL ARTIKLEN](#)

METTE SANDBYE

Surrealistiske kosmopolitter

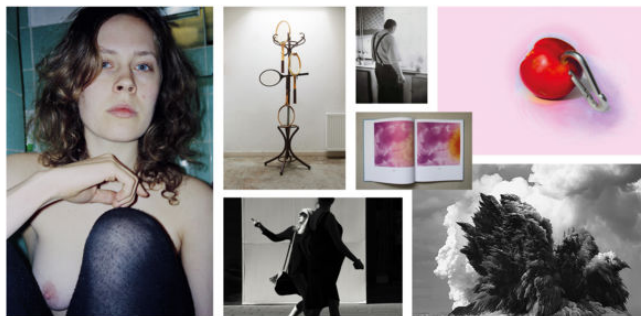
*Fryd Frydendahl: Never Run Faster Than Your Guardian
Angel Can Fly.*

Tekst af Mette Kia Krabbe Meyer.

At Last Books. 78 sider. Cirka 200 kr.

Der var engang, hvor begrebet fotobog herhjemme mestendels blev forbundet med Krass Clements årlige poetiske pragtudgivelse i sort-hvid fra Gyldendal. Ikke et ondt ord om mesterfotografen Clement, men det var dyrt at lave fotobøger, og få forlag turde binde an med at udgive dem, så man skulle være et navn i forvejen, før man fik muligheden.

I dag er situationen en helt anden. Ude i verden har fotobogen som sådan været hot i mange år, men nu er vi også godt med herhjemme. Infrastrukturen omkring fotobogen er vokset betragteligt, så vi nu har et forlag som Disko Bay, der har specialiseret sig i at udgive fotobøger, en dedikeret og specialiseret fotobogbutik som Fragment på Mozarts Plads i København, den årligt genkommende festival Photobook Week Aarhus, nye podcast og meget andet, der er med til at sætte fokus på og løfte fotobogen som et særegent kunstnerisk udtryk.

Det er blevet billigere og nemmere at designe og producere fotobøger. Og så har vi en generation af unge kunstnere, for hvem bogen er et helt naturligt og uomgængeligt medie at arbejde med, ikke som katalog for de fotografier, man ellers udstiller i glas og ramme, men som selvstændigt kunstnerisk udtryk. De tænker aktivt og kreativt i og med materialet, papiret, omslaget, skriften, kompositionen, billedforløbet og -størrelsen på papiret. Og de fleste benytter sig af engelsk i de sparsomme tekstdele, fordi de ser hele verden som deres afsætningssted. Her ved årets afslutning skal vi se på og anbefale intet mindre end syv nye af slagsen, som hver for sig er et helstøbt kunstværk. Og netop nu, hvor vi helst skal blive derhjemme, og mange udstillingssteder er lukket ned, er fotobogen den perfekte måde at få en kunstnerisk eneoplevelse i ro og mag i lænestolen omgivet af vintermørket.

Det er faktisk også forårets coronanedlukning, der står direkte bag Fryd Frydendahls nye fotobog. Fotografen, der bor en stor del af året i New York, var i Danmark for at få fornyet sit visum, da landet lukkede ned, og hun har været her siden. Hun rykkede hjem til sin fiskeriarbejdende familie i Hvide Sande til den samme base, hvorfra hun for nogle år siden skabte den umådeligt rørende bog *Nephews* med sine to unge nevøer, sønnerne af hendes afdøde søster, som medskabende modeller. Den nye bog har et glossy pink omslag med en blød rød frugt gennemboret af en metalskinnende karabinhage på forsiden. Den er endnu mere abstrakt, vild, surrealistisk og sensuel end den forrige.

 Fryd Frydendahl – Never Run Faster Than Your Guardian Angel Can Fly Foto: Fryd Frydendahl

Fryd Frydendahl går igen tæt på nevøernes hud i sanselige nærbilleder, der inkluderer sæbeskum, tyggegummibobler og frugter, og sætter dem her, som på forsiden, sammen med lækkert reklamefotograferede objekter og plastoverflader fra farens fiskeudstyrsfirma eller kitschede skriggule blomster fra naturen. Og et par selvportrætter. Bogen er inddelt i kapitler med overskrifter fra Facebookpopulære såkaldt »inspirational quotes« som bogtitlens »never run faster than your guardian angel can fly«, der underbygger det poppede ved bogen, men sjovt nok faktisk også dens personligt bevægende sider. Dertil har Frydendahl indgået et samarbejde med Mette Kia Krabbe Meyer, som løbende under processen har sendt hende små tekster til de enkelte opslag, personlige iagttagelser eller citater fra især fotohistorien, der blandt andet trækker oplagte paralleller til 1920rnes fotografer i mellemfeltet mellem en reklameteknisk vareforelskelse og en surrealistisk og skæv måde at se på verden på. En på én gang lækker og sanselig bog, som bliver ved med at give ved flere gennemlæsninger.

Melankolsk kalejdoskop

Alexander Arnild Peitersen: From Now On.

Disko Bay. 112 sider. Cirka 375 kr.

Alexander Arnild Peitersens bog *From Now On* er en stor, flot hardback-bog, som godt kan minde lidt om Frydendahls i den forstand, at den består af alle mulige slags fotografier, her både sort-hvid og farve, skarpe og uskarpe, uden et bestemt narrativ til at binde dem sammen, snarere en stemning eller rettere sammenstød af forskellige stemninger. Her er nærbilleder af en kvinde med direkte blik og blottet bryst og en ung mand, der

vender den bare ryg til som i et farvel. En bullen finger tæt på, sneklædte golde vinterlandskaber, en træstub, en fuglevinge, en kikset lampe.

From Now On. Foto: Alexander Arnild Peitersen

Der er en sitrende, lettere urovarslende og samtidig melankolsk stemning over Peitersens komplekse og meget velkomponerede suite af billeder, som dog ikke vækker mig helt i samme grad, som Frydendahls bog gør det, måske fordi jeg synes at have set udtrykket (og den ensomme discokugle i loftet) før. Han afrunder med en personlig, kort fragmenttekst, blandt andet

om en »Miriam«, der nu er gift med »en mand jeg aldrig har mødt«, hvilket understreger bogens samlede stemning af digt om den tabte kærlighed.

Polykrome sommerskyer

Nanna Debois Buhl: Cloud Behavior.

Laboratory for Aesthetics and Ecology & Humboldt Books. 146 sider. 220 kr.

Vi bevæger os nu et skridt op i abstraktionsgrad med to nye fotobøger, der begge kredser om en fascination af emnet »skyer«. Den mest komplekse, Nanna Debois Buhls *Cloud Behavior*, er udført som en del af hendes kunstneriske ph.d.-projekt. I bogen blander hun videnskabelig information om, hvad skyer egentlig er for noget, og hvad de for eksempel har med miljøet at gøre, med spekulative og filosofiske overvejelser, med videnskabelige – og ret smukke – fremstillinger af skyer og endelig med sine egne farvebearbejdede fotografier af skyer optaget en sommerdag i København.

Bogen sammenstiller kunst og videnskab på en ny og absolut interessant måde. Det lyder måske lidt svært og nørdet, men det hele er fremstillet så tilpas

flerstemmigt, at man får

📷 Cloud Behavior Pressefoto: Alexis Mark

vækket den skyfascination, man måske ikke vidste, man havde.

Skyens fænomenologi

Juan Hein: Clouds and Bombs. Disko Bay. 44 sider. 230 kr.

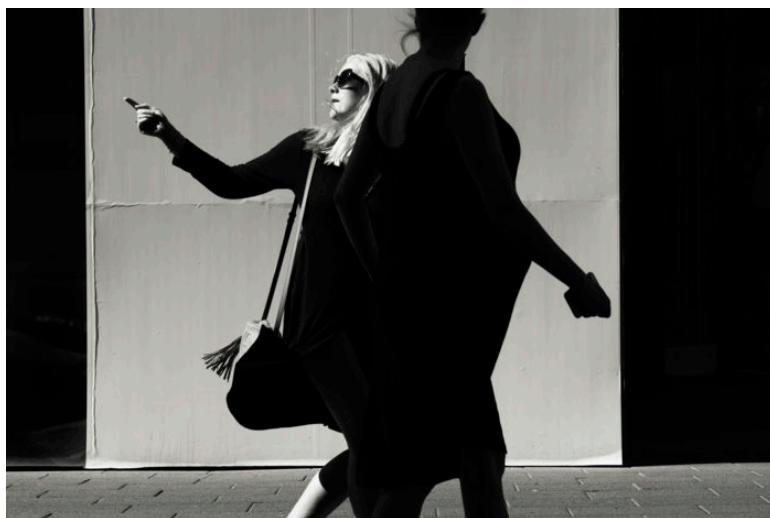
Dansk-argentinske Juan Heins bog starter med et kinesisk ordsprog: »When I see a cloud, You see a bomb. When you see a bomb, I see a cloud.« Han har sakset fotografier af skyer fra nettet; eksplosioner, atombombeskyer, vulkanske skyer eller bare almindelige regnvejrsskyer, smukke, halvabstrakte billeder, man egentlig kan læse hvad som helst ind i. Man stirrer ind i det sublime, men bliver også hurtigere færdig med denne, også meget mindre, bog end Buhls. Men de er fælles om at undersøge, pirre og være drevet af menneskets eksistentielle skyfascination.

Storbyens silhuetter

Ole Christiansen: White Wall.

Arkitekturforlaget B. 152 sider. 295 kr.

Ole Christiansen har været i dansk fotografi i mange årtier. Hans nye genistreg af en bog, *White Wall*, er en ret enestående blanding af abstraktion og street photography. Han har sat sig i skyggen på en solbelyst gade foran en hvid, solbeskinnet mur og fotograferet tilfældigt forbipasserende, som på grund af det skarpe sommerlys fremstår som grafiske, skarptskårne, sorte silhuetter mod den hvide baggrund.

📷 White wallFoto: Ole Christiansen

De, der er tættest på muren og dermed ude af fotografens skyggefelt, fremstår derimod med dele af kroppen i solen og dermed i positiv frem for det grafiske negativudtryk, og det er der simpelthen kommet et mystisk, smukt og levende spil på den grafiske flade ud af. Nogle har ledninger i ørerne, andre er fordybet i samtale, et barn bærer en ballon, nogle holder hånd, andre stresser surt forbi. På nuanceret vist fanger bogen med en Edgar Allan Poe-betegnelse »The Man of the Crowd« i en storby af lige dele ensartet masse og individuel gestik.

Poetiske erindringer

Lisbeth Johansen: The Picture of the Yellow Sun.

Breadfield Press. 80 sider. Cirka 255 kr.

De sidste to bøger i bunken udkom for nylig samme dag på det svenske forlag Breadfield Press og blev lanceret med en fællestalk i Fotografisk Center i København. Både *The Picture of the Yellow Sun* af den danske fotograf Lisbeth Johansen og *Daddy Cool* af svenske Martin Magntorn handler – på forskellig vis – om deres nu afdøde fædre. Johansens far led af paranoid skizofreni og døde alene i sin lejlighed som 57-årig i 2002, da fotografen var i slutningen af 20'erne.

 The Picture of the Yellow Sun
Pressefoto: Breadfield Press

Med bogen forsøger hun at genskabe erindringen om den far, han engang var, og bearbejde tabet og måske skylden for også at have sagt fra og lagt afstand. Det sker i en blanding af få gamle familiefotos af faren

og drømmende, stemningsskabende farvefotos ved nat og dag – ikke ulig Peitersens poetisk-abstrakte emotionelle univers – samt korte erindringsglimt i nøgtern prosa. Man fornemmer, at der er en personlig sorg- og smertebearbejdelse på spil for fotografen, men blandingen af familiefotografiets falmede Kodak-nostalgi og de mere abstrakte stemningsfotos giver luft nok til, at vi udenforstående også kan være med og finde genklang til egne erfaringer med tab, skyld, familie og forsøget på at komme overens med sin fortid.

Fornemmelsen af en far

Magnus Magntorn: Daddy Cool.
Breadfield Press. 100 sider. Cirka 280 kr.

Også Martin Magntorns bog handler om hans afdøde far (1939-2015), men denne bog er lidt mere munter i sin måde at forsøge at forstå kompleksiteten af et menneske, man har kendt engang, og derfor giver den også mere plads til læseren. I mødet med farens gamle bekendte til begravelsen, og siden ved at dykke ned i gamle familie billeder, gik det op for fotografen, at hans eget billede af faren kaldte på en nuancering, og at hans sælgerfar egentlig havde været en kamæleon.

Fotografen kalder selv bogen »my light-hearted remake of him«. Bogen indledes med nogle ret sjove fotos, hvor fotografen skulpturelt har stablet gamle kontormapper, papirer, billedrammer og døre, der muligvis har tilhørt faren, som en sjov måde at spice almindeligheden op og gøre den ualmindelig. Og så

📷 Daddy Cool Pressefoto: Breadfield Pres

følger ellers alle mulige billeder fra farens soldatertid til Magntorns fotografi af hans aflagte sko og slipsesamling iblandet små tekstlige iagttagelser, såsom at der i farens tegnebog lå en seddel, hvorpå der stod: »Det bliver' for dyrt.« Ud over at den sætter spørgsmålstejn ved, hvad identitet og erindring er, og ved forholdet mellem fiktion og fakta, så bliver bogen også et signalement af en tid og en generation rundet af tressernes velfærdssamfundsboom på ryggen af en efterkrigsnøjsomhed. På hver sin måde og med hver sin humørtone handler Johansens og Magntorns bøger om at nuancere og generindre en far, som engang rummede alle de nuancer, som vi for så vidt alle fødes med potentialet for at udvikle gennem livet.

Sorg, kærlighedstab, skyldfølelse, barndomserindringer. Fornemmelsen af en andens krop og hud. Erindringen om at ligge på ryggen og se op i skyerne eller dét at betragte et anonymt menneskemylder en sommerdag. Det er følelser, tanker og fornemmelser, som de fleste af os bærer rundt på, og som kunsten kan være med til at fremkalde. Det gør disse syv udvalgte fotobøger tilsammen.

Alle undtagen Nanna Debois Buhls bog kan købes i fotoboghandlen Fragment, Mozarts Plads, København, som også har nethandel.

METTE SANDBYE (f. 1964) er cand.mag. og ph.d. i litteraturvidenskab og moderne kultur, professor og institutleder ved Institut for Kunst- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet og kunstanmelder. Hun har været kunst- og fotografcritiker ved Weekendavisen siden 1995. Har bla. skrevet Det iscenesatte fotografi, Mindesmærker. Tid, erindring og historie i fotografiet, Manual til Dansk Samtidskunst (sammen med Lisbeth Bonde) og Kedelige Billeder, fotografiets snapshotæstetik og redigeret Dansk Fotografihistorie og Digital Snaps - The New Face of Photography.

SANDBYE@HUM.KU.DK

PODC

Sex og vold forst

Hvordan en lille gri
intellektuelle brugte hor
gøre Jahve til eneherske
mange

24 SPØRGSM

